No. 1305 Zaterdag 2 Januari 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 2 Januari, 1909.

Na vijf en twintig jaar.

't Is alles behalve komkommertijd voor de Curaçaosche Pers.

Er is zooveel belangrijks te vermelden, dat men waarlijk niet weet, wat het eerste moet worden aangepakt.

Toch meenden wij het afsluiten van ons eerste vijf-en-twintig-jarig bestaan niet onopgemerkt te mogen laten voorbijgaan.

Een oprecht woord van dank past ons. Een woord van dank jegens den goeden God, die onzen geringen arbeid voortdurend zegende, jegens Z. D. H. den Apostolisch Vicaris van Curaçao, door zijn hooggewaardeerden krachtigen steun onzen arbeid mogelijk makend en in stand houdend, jegens onze medewerkers, immer belangeloos ons hulp verleenend zoo dikwijls die gevraagd werd, jegens onze geachte Collega's, met wie wij steeds op den meest vriendschappelijken voet omgingen, en ten slotte, niet het minst, jegens het Curaçaosche Publiek, dat ons voortdurend goed gezind bleef en onzen arbeid telkens aanmoedigde.

Als de *Amigoe di Curaçao* niet zooveel vrienden telde op Curaçao, zoude hij het nooit hebben volgehouden.

Met de jaren werd er telkens meer van de *Amigoe* gevorderd.

Een verblijdend en bemoedigend verschijnsel; de Amigoe bleek gewild en werd zeer druk gelezen, maar door dat algemeen verlangen steeds naar meer werden wel eens zeer zware lasten gelegd op de Redactie en haar zeer hooge eischen gesteld, waaraan, niet uit onwil, maar uit gebrek aan de noodige krachten, niet altijd voldaan kon worden.

Met Gods hulp hopen wij ons blad geleidelijk te blijven verbeteren en daardoor te trachten, naar ons best vermogen, aan alle redelijke wenschen zoo veel mogelijk te gemoet te komen.

Sinds het verschijnen van het Katholieke Weekblad LA CRUZ voelden wij onzen arbeid zeer verlicht en konden met het volste vertrouwen een gedeelte daarvan aan onzen broeder-collega overdragen.

In vereeniging met onze geachte Persbroeders hopen ook wij iets te kunnen bijdragen tot het geestelijk en stoffelijk welzijn der Kolonie.

Aan al onze Collega's een collegialen groet!

Zalig Nieuwjaar!

Een hooggeplaatst ambtenaar heeft eens in den Kolonialen Raad gezegd, dat Curaçao een echte kattennatuur bezat; bij bedoelde daarmede niet zoozeer hulde te brengen, aan onzen uitgeslapen handelsgeest, vlug en slim genoeg om ook nog in 't donker een muisje te verschalken, maar wilde meer doen uitkomen, dat het leven van Curaçao, misschien wel in zich zelf niet zeer krachtig, toch erg taai was.

Curaçao kan veel verdragen, en hoe het ook valt, 't komt toch altijd weer op z'n pootjes te recht.

Hoe dikwijls hebben niet vele mannen van ondervinding, die onze Kolonie zeer goed kenden en er mee opgegroeid waren, gedurende het afgeloopen jaar als wanhopig, den toestand voor onhoudbaar verklaard!

Het rampspoedig jaar 1908 is echter ten einde, de crisis, Goddank, verloopen, en toch werd Curacao niet ten gronde gericht, maar leeft weder op, vol moed en hoop, gereed om met vernieuwde kracht den strijd om het bestaan te hervatten.

Het liefst denken wij zelfs niet meer aan al de ellende door ons geleden; door het volk, dat acht maanden lang zonder werk en broodeloos was, door de kooplieden wegens algeheelen stilstand van handel en scheepvaart met Venezuela zoo goed als zonder verdiensten, door de meer gegoeden en door de ambtenaren, van alle kanten lastig gevallen door de armen om hulp en bijstand.

Het is ons onverklaarbaar, hoe alles nog aan elkander kon blijven hangen en niet als één groote ruïne ineenstortte: hoe de handelshuizen zijn blijven staan, en het arme volk blijven leven.

De liefdevolle, mededeelzame, hulpvaardige Curaçaosche geest verklaart wel veel, maar toch niet alles.

[illegible] hun rekeningen binnen en maanden niet om betaling. Er was immers geen geld!

Ook Nederland hielp ons met milde bijdragen.

Ons toch reeds van nature niet krachtig leven is wel tot het uiterste toe verzwakt, maar wij leven toch nog en hopen er weder bovenop te krabbelen. Lang zal het nog duren voor wij onze oude krachten herwonnen hebben maar dán zullen wij wel weer verder komen.

Bij ieder ongeluk komt echter ook een geluk.

Zichtbaar heeft de goede God ons beschermd en ons voor nog grooter onheil bewaard.

De pest dreigde van alle kanten. Ware de pest ook binnen onze Kolonie uitgebroken, dan zouden wij, die hoofdzakelijk van handel en scheepvaart leven moeten, niet zooals nu gedurende acht maanden, maar jaren lang slapte in zaken als droevige gevolgen daarvan ondervonden hebben. Aan herleven van handel en scheepvaart zou dan niet vooreerst niet gedacht kunnen worden. Onze haven zou, als besmet, geschuwd zijn door de groote stoomvaartlijnen; en eenmaal onze goeden naam verloren hebbende, zou het geruimen tijd geduurd hebben alvorens wij dien hadden teruggewonnen.

Dankbaar erkennen wij de goede voorzorgen der verschillende Autoriteiten op advies van den steeds waakzamen Geneeskundigen Raad bij tijds toegepast, maar meenen ook te mogen vermelden, dat dagelijks in de Katholieke kerken bizondere gebeden tot den Hemel werden opgezonden tot wering van het pestgevaar en tot een spoedige en bevredigende oplossing der Venezolaansche quaestie.

Dat geschil met Venezuela heeft een geheel ander verloop gehad dan wij ons voorstelden. De vreedzame oplossing is als uit de lucht komen vallen en heeft een ieder verrast.

En er is grond om te verwachten, dat onze verhouding met Venezuela nu voor goed, degelijk en afdoende zal worden geregeld.

Hoopvol treden wij dus het nieuwe jaar in en bidden den goeden God, dat Hij ons in ruimen overvloed zijn rijkste zegeningen schenke.

Holland-Venezuela.

De laag hangende, zwaar dreigende wolken hebben zich eindelijk opgelost in een kort maar krachtige onweersbui, die den onzuiveren dampkring heeft gezuiverd en het donkere weder opgeklaard. Wij kunnen nu volop ademhalen, 't benauwend gevoel is geweken, licht en lucht stroomen ons opnieuw in overvloed toe.

Het is nu toch, wel duidelijk geworden, dat het krachtdadig optreden van Nederland den [illegible] stoot heeft gegeven tot den gunstigen keer, welken de zaken in Venezuela zoo plotseling genomen hebben.

't Is alsof men er op gewacht heeft.

De Regeering van Venezuela vond in de nauwelijks begonnen maritieme demonstratie der Nederlandsche oorlogschepen een gereede aanleiding om het volk samen te roepen en te ageeren tegen de vreemdelingen, de Nederlanders.

Doch het volk sprak zich geheel anders uit; het zag in Nederland geen vijand, maar een vriend en bondgenoot.

Castro en zijn regime waren even en nog erger gehaat in Venezuela als in het Buitenland. Openlijk verklaarde 't Venezolaansche Volk zich tegen Castro en de vice-President JUAN VICENTE GOMEZ moest wel in 't algemeen concessies doen en beloven met dat gehate regime te zullen breken, wilde hij het volk op zijn hand houden. De door een ieder gehate partij van Castro wangde nog een wanhopige poging om aan het bewind te blijven en had het plan opgevat GOMEZ te vermoorden. Toen dit plan door het snel en beslist optreden van GOMEZ was verijdeld, verklaarde deze zich openlijk tegen Castro, vormde een nieuw kabinet en vaardigde een proclamatie uit, waarin herhaaldelijk beloofd wordt met het monopolie-systeem te zullen breken.

Deze proclamatie werd uitgevaardigd op Zondag 20 December.

En welke was nu een der eerste daden der nieuwe regeering?

Maandag, 21 December, werd Ministerraad gehouden en nog denzelfden morgen door den nieuwen Minister van Buitenlandsche Zaken, F. GONZALEZ GUINAN een brief gericht aan BARON VON SECKENDORFF, ter mededeeling „dat de Regeering van Venezuela bezield was met de beste wenschen om te geraken tot een vriendschappelijke, billijke en waardige oplossing van de oneenigheden en geschillen, waardoor de diplomatieke betrekkingen met de Regeering van Hare Majesteit, de Koningin der Nederlanden werden afgebroken."

Maar let nu eens op wat er volgen gaat:

„En aangezien Generaal Juan Vicente Gomez, belast met het ambt van President der Republiek, kennis draagt van Ur.Es, uitingen in denzelfden zin, aan mijnen voorganger, heeft de Regeering van Venezuela als een vriendschappelijk bewijs van gezegde voornemens en tot dat met ter tijd de definitieve regelingen worden getroffen door middel van confidentieele agenten, die, voorzien van voldoende volmacht, bijeen zullen komen, aan de betrokken ambtenaren instructie gegeven om onmiddelijk de werking van het decreet van 14 Mei van het loopend jaar te schorsen, vertrouwend, dat de Nederlandsche Regeering op hare beurt alle demonstratie van represailles van de zijde van hare oorlogschepen in Venezolaansche wateren staken zal."

De eerste daad der nieuwe Regeering van Venezuela is een daad van toenadering tot Holland. Nederland wilde van geen onderhandelingen weten, zoolang het decreet van 14 Mei niet was ingetrokken. Als antwoord op dezen eisch werd de werking van het decreet voorloopig geschorst in de hoop, dat de maritieme demonstratie der Nederlandsche oorlogschepen zal ophouden.

Nederland heeft order gegeven de maritieme demonstratie voorloopig te schorsen. Het blijft echter gewapend toezien en afwachten; de overeenkomst van 1894 blijft vooralsnog verbroken.

Nog grooter toenadering toont Venezuela. Castro had geëischt dat Nederland een confidentieelen agent naar Caracas zenden zou met voldoende volmacht ter regeling van de geschillen. Gómez vraagt daar niet verder naar, maar zendt zelf een confidentieelen agent, den oud-minister van Buit. Zaken, José de J. Paúl, naar den Haag.

En nog duidelijker toont de nieuw Regeering van Venezuela in vrede te willen leven met Nederland en op vriendschappelijken voet met Curaçao. Aan den Duitschen Consul alhier, den Heer C. FENSOHN, bewaarder van het Venezolaansch archief, werd een missive gezonden van den volgenden inhoud, waarvan wij de vertaling aan *De Cur. Cour.* ontleenen:

MIJNHEER,

Daar de hangende geschillen met de Regeering van Nederland op weg zijn geregeld te worden, hebben er bijeenkomsten plaats gevonden met Z. E. den heer BARON VON SECKENDORFF, buitengewoon Gezant en gevolmachtigd Minister van het Duitsche Rijk, die bereidwillig zijne edelmoedige tusschenkomst in de zaak heeft verleend, en is, als vooraf gaande maatregel en tot tijd en wijle men tot eene definitieve regeling geraakt, met genoemden heer BARON VON SECKENDORFF overeengekomen, dat bij wijze van inschikkelijkheid de scheepvaart tusschen de havens van Venezuela en Curaçao en de overscheping op dat eiland worden hervat.

Op dien grond wordt U, als belast met het kantoor van het Consulaat van Venezuela, gemachtigd om, tot wanneer 't Consulaat hersteld wordt, de voorkomende uitklaringen, zoo ten aanzien van passagiers als van koopmanschappen, te viseeren."

Ten zeerste verheugen wij ons over [illegible] van Venezuela's Regeering. Mogen de geschillen nu spoedig en voor goed zijn bijgelegd. Wij twijfelen er niet aan, of de oprechte vriendschap, welke steeds bestond tusschen de Venezolanen en de Bevolking van Curaçao, zal nu door een Consulair Verdrag, wat dat dusverre hier nog niet bestond, en door flink opgezette handelsovereenkomsten ook van Regeeringswege worden bestendigd en nog hartelijker gemaakt.

Leve Venezuela!

Leve Nederland!

—(o)—

Onze Begrooting in de Tweede Kamer.

(Handelingen)

DEFINITIEVE VASTSTELLING VAN DE KOLONIALE HUISHOUDELIJKE BEGROOTING VAN CURAÇAO VOOR HET DIENSTJAAR 1909 (82).

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Feuilleton.

DE MACHT DER LIEFDE.

(Slot)

Zou hij liegen en de ware oorzaak voor zich houden? Zou hij een onwaarheid verzinnen en daardoor mevrouw's medelijden opwekken? Zou hij, die zoo dikwijls onschuldig was gestraft, nu zijn straf ontduiken door haar iets wijs te maken? Neen, hij loog nooit, dus ook nu niet.

Met trillende stem sprak hij: "Toen moeder nog leefde, moest ik bedelen den ganschen dag, en had ik niet genoeg opgehaald, dan strafte zij mij bij mijn thuiskomst; maar nu is moeder dood, en krijg ik geen slaag meer als ik niets ontvang, dus bedel ik ook niet meer.

„Gisteren had ik honger, ergen honger, ik wilde eten en had niets. Eén broodje, slechts één broodje verlangde ik. 'k Kwam voorbij een bakkerswinkel ginds in de stad, daar lag zooveel brood; 'k heb er lang naar gekeken en eindelijk nam ik stil één klein broodje weg, maar de man uit den winkel zag het, pakte mij en sloeg mij om mijn hoofd."

Hij zweeg en wachtte met neergeslagen oogen zijn vonnis. 't Stond vast bij hem, dat hij zou verjaagd worden; 't woord „dief" moest al wel trillen op mevrouw's lippen.

Hij is klein, en jong in jaren, maar reeds kent hij de wereld en weet bij ondervinding, dat de liefde een moeilijke deugd is, door het egoïsme der wereld onophoudelijk bedreigd met verstikking.

Maar nu is 't Kerstmis, de nacht der Liefde!

Mevrouw noemde hem geen dief, maar vroeg goedig: „hoe lang heb je voor de deur gestaan?"

„Ik weet niet, 'k heb lang heen en weer geloopen; ik durfde niet bellen, omdat het nacht was; maar stelen wilde ik niet."

„Moeder," klonk de stem van Dolf, die alles had afgeluisterd, „kom eens even hier."

De weduwe spoedde zich naar haar kind.

„Hier, moeder, vlak bij mijn mond." En nadat zijn moeder hem dicht genoeg genaderd was, zeide hij: „Moe, ik zal niet lang meer leven, ik weet het wel, en als u dan, alleen zult achterblijven, ach moe, zoudt u hem dan niet in mijn plaats willen nemen? Gij zult zoo, zegt ge, bij heeft geen moeder, geen vader, hij heeft niets op de wereld, niemand houdt veel van hem."

Mevrouw zeide niets, maar begon overvloedig te weenen.

„O mijn God!" riep zij eindelijk, op droevigen toon, „zijt Gij het, die spreekt door mijn kind?"

„Moe," hervatte Dolf, „als ik niet meer bij u zal zijn, zult ge hem dan bij u houden, belooft ge het mij? en zult ge veel van hem houden, net zooveel als nu van mij? — Dan moogt ge niet meer bedroefd zijn, anders ga ik ook huilen. In den schoonen Hemel, waarover gij mij zoo dikwijls gesproken hebt, zal ik vader terugzien, en mijn zusje, en mijn broertjes; en later zult ook gij daar komen, niet moe? Gij komt daar immers ook?"

Mevrouw voelde, dat, als zij hem antwoordde, zij in tranen zou uitbarsten, waarom zij zich tot Ferdi wendde, die bedroefd snikkend in 't midden der kamer stond: „zou je graag hier blijven?" Haar stem tril de, maar tot hem kon zij ten minste spreken, al was het dan ook met vochtige oogen. Dan ziende, hoe bedroefd de kleine snikte: „hoe nu, je weent?"

„Ik heb zoo'n honger!" snikte het kind, en hief zijn betraande oogen smeekend op tot mevrouw Jansen, die haastig opsprong onder den uitroep: „Och Heer, arme kleine!"

In haar hart ontwaakte het medelijden, dat liefde wekt. In een oogwenk was zij met het kind in de keuken en beval hem aan in Mietje's zorgen. Daarna keerde zij terug bij haar lieveling van wien zij geen oogenblik kon scheiden. Voor het bedje gezeten, verdiepte zij zich in gepeins en vroeg zich af, hoe 't mogelijk was, dat haar Adolf, die den knaap eergisteren slechts vluchtig gezien had, toen hij heengaande langs de kamerdeur ging, welke als bij toeval even openstond, over hem had kunnen droomen.

En dan weer dacht zij aan het geen onophoudelijk terugkeerde: dahaar kind sterven ging. Ach, zij kon het maar niet begrijpen, dat hij, die nu zoo kalm en rustig met haar gesproken had, straks mis schien door den dood haar zou ontnomen worden. — Als de dokter het eens niet wist, of zich vergiste, maar die andere dokters dan, die zij ontboden had? Als God eens medelijden met haar had, gelijk zij medelijden had betoond aan den armen Ferdi! Als...... maar de koorts keerde telkens weer, en de dood is onverbiddelijk; reeds viermaal had zij het ondervonden. Hoe kon zij dus langer nog denken aan een vreemd kind, dat honger slechts had. Zij kende den honger slechts bij name of liever: zij kende alleen het aangename van den honger, en had dan ook den kleinen zwerver reeds geheel vergeten, toen Dolf zeide: „moe wat ben ik thans gelukkig; — hoe goed zijt gij. 't Is of ik veel beter ben. 'k wilde in de keuken zijn, om te zien, hoe blijde hij wel moet wezen."

Met zijn oogen strak gericht op de zoldering, bleef hij zwijgend liggen, alsof hij nadacht over iets, dat hem geheel bezighield. Na eeni-

De heer VAN KOL: Mijnheer de Voorzitter! Op hoofdstuk XI vinden wij behalve twee millioen voor Suriname nog ruim een half millioen gulden (f 550 000) voor Curaçao, te zamen makende twee en een half millioen. Welke principieele reden bestaat er dan toch om zoo eerlijk en royaal te zijn tegenover West-Indië en niet hetzelfde te doen tegenover Oost-Indië. Als het geldt onze verplichtingen, zouden dezen toch met het oog op de batige saldo's, vroeger getrokken, èn moreel èn financieel grooter zijn tegenover Oost-Indië. En als men nu uit de Staatskas 2½ millioen verstrekt aan West-Indië zou dat, als maatstaf nemende het aantal inwoners, 300 maal meer moeten bedragen voor Oost-Indië. En dit ongaande geloof ik, dat de blijmoedigheid, die de heer Patijn ontdekt heeft bij onzen Minister van Financiën, die volgens hem soms lachend en zingend naar zijn Departement wandelde, wel voor een treuriger gezicht zou plaats maken.

Hoe is de oeconomische toestand op Curaçao? Men zou bijna kunnen zeggen wisselvallig. Het gaat op en neer met enkele regenbuien of den afzet van strooihoeden en zoo meer.

In 1907 viel er behoorlijk regen: de oogsten waren goed, de toestand tamelijk gunstig. Nog in Februari 1908 hooren wij allerlei tevredenheidsbetuigingen; men was ingenomen met de drukke scheepvaart, vond behoorlijk werk aan de havens en sprak van den bloei der hoedenvlechterij, terwijl de oogsten blijkbaar voldoende waren om in de behoeften te voorzien.

In Augustus 1908 werd het echter weer een klaaglied: gebrek aan water, het drinkwater was door de armere bevolking zelfs moeilijk te betalen. De hoeden waren gedaald in prijs, tot 17½ cent toe, en moesten veelal verkocht worden aan Arabieren vaak woekeraars die nog 75 pct. moesten verdienen; in één woord de nooden waren groot en de rechtmatige klachten talrijk.

En wat zien wij nu in de telegrammen? In October zijn er flinke regenbuien gevallen en zou de toestand weldra beter, de nood minder zijn, als niet de verwikkeling met Venezuela was uitgebroken. Ik zal daarop niet ingaan, omdat wij zoowel hier als bij hoofdstuk III, in 's lands belang eenige zwijgzaamheid moeten betrachten.

Ik zal er dus bij deze gelegenheid geen woord over spreken, maar alleen de opmerking maken, dat die verwikkelingen geenszins nieuw zijn te noemen. Reeds in de *Economist* van 1876 werd gesproken van soortgelijke moeilijkheden als wij nu hebben met President Castro, toen met den President Guzman Blanco. Ook toen hoorde men van het afbreken der diplomatieke relatiën, van plagerijen, enz. Men ziet dus dat dit alles verre van nieuw is en Curaçao verstandig zal doen er naar te trachten zich buiten de aanraking met Venezuela te redden.

Zal dit mogelijk zijn? Dit zal afhangen van de ontwikkeling van handel, industrie en landbouw op deze eilanden.

Eén goed ding was althans van de moeilijkheden met Venezuela het gevolg, dat de kooplieden niet meer uitsluitend het oog gericht houden op Venezuela, maar ook op andere Staten in Centraal- en Zuid-Amerika, o. a. Bolivia letten, en daarmede nieuwe handelsrelatiën hebben aangeknoopt. Voor de toekomst van den handel is ook van belang de invloed dien het Panama-kanaal zal uitoefenen op het havenverkeer van Willemstad. Men dient zich echter in deze voor overdreven verwachtingen te hoeden.

Ik wil liever nog geen vast oordeel uiten, maar zou het wel gewenscht achten, dat deskundigen die quaestie eens nauwkeurig onderzochten. Wellicht blijkt dan, dat Kingston op Jamaïca als haven meer in de richting zal vallen en gesteund door Engeland beter geoutilleerd zal wezen dan ons Schottegat. Elke mogendheid zal haar eigen haven bevoordeelen zooveel zij kan.

Men moet dus zijn verwachtingen werkelijk niet te hoog spannen en te veel rekenen op dien vogel in de lucht.

Wat de steenkolen en het proviand betreft, is het waarschijnlijk, dat Colon of het andere uiteinde van het Panama-kanaal de stapelplaats daarvoor zal worden, evenals Port-Saïd bij het Suez-kanaal uit de woestijn opgegroeid tot een welvarende stad.

Of Willemstad een wereldhaven kan worden, meen ik te moeten betwijfelen, doch het zou wel wenschelijk zijn, dat een bevoegd persoon werd uitgezonden om dit alles in loco te onderzoeken. Want ware de kans van slagen grooter dan ik nu durf verwachten, dan zal het noodig zijn om niet te laat te komen en tijdig de noodige werken aan te leggen. Voorts zou het misschien overweging verdienen om Willemstad tot vrijhaven te verklaren, zoodat alle mogelijke formaliteiten van de douane, die belemmerend werken voor het havenverkeer, uit den weg worden geruimd.

Wat de industrie betreft, ik wees er reeds ten vorigen jare op, dat het geen bemoedigend verschijnsel is, dat tot heden slechts één industrie een noemenswaarde vlucht heeft genomen, al las ik met instemming van enkele nieuwe ondernemingen. De hoedenvlechterij echter is nog de voorste, doch deze geeft weinig winst aan de hoedenvlechters en vlechtsters zelf. Door de bemoeiingen van de verdienstelijke Curaçaosche maatschappij heeft men wel fijner vlechtwerk verkregen, waar meer aan te verdienen is, doch voor het grove soort houdt een arbeidster van de hoeden die voor 20 à 30 cent verkocht worden, na aftrek van den prijs der stoffen, in ruil van een ganschen dag hard werken, niet meer over dan 5 à 10 cent. Een luttel bedrag, zoodat het dringend noodig is naar het vermeerderen der inkomsten uit dezen hoofde te streven.

Wat de vischvangst betreft, is een deskundige gezonden om de rapporten van dr. Boeke in toepassing te brengen en practische voorstellen aan het Gouvernement te doen. Ik verwijs nu enkel en alleen naar hetgeen ik het vorig jaar over de verbetering van de vischvangst op onze West-Indische eilanden heb gezegd.

Wat de bevordering van den landbouw betreft, moet ik eerlijk bekennen, dat het mij meegevallen is, wat de minister in de Memorie van Antwoord in strijd met de zwartgallige beschouwingen des heeren van Vuuren heeft aangetoond, nl. dat er betrekkelijk weinig geld voor de proefnemingen is uitgegeven. Voor het eiland Curaçao — de landbouwkredieten uitgezonderd en de voorschotten aan een sisal-onderneming — slechts f 24 000 in het geheel. Hiervoor zou, zei de heer van Vuuren, niets worden verkregen, het was allemaal weggeworpen geld. De verkregen resultaten zijn echter ten zeerste meegevallen; geven aanleiding tot tevredenheid.

Men weet thans welke grondsoort voor de sisalcultuur noodig is. De ervaring op Java opgedaan, leert echter, dat de cultuur alleen niet voldoende is.

Onderzocht moet worden, of men bladeren moet rooien dan wel ontvezelen met machines en welke machines daarvoor het meeste geschikt zijn; nagaan of de afval bruikbaar is en of men de vezels moet slaan dan wel borstelen. Vooral de zuivering van de bladmoes-resten moet met zorg gebeuren om de blanke kleur te behouden, en daarna is nauwkeurige sortering nog een vereischte. Dit alles moet dus ook op Curaçao tijdig overwogen worden. Zoonoodig moeten er kleine machines worden aangeschaft en proeven genomen.

Mij is reeds veel waard, dat nu afdoende bewezen is, dat in strijd met vroegere meeningen, de sisal niet groeit op dorren grond, en dat in den regel op het droge Curaçao de cultuur van pitah meer wenschelijk is.

Verder zal men overgaan tot het bestudeeren van de verschillende ziekten waaraan de divi-divi-boomen lijden. Een goed soort tabak om op Curaçao aan te planten is gevonden; men weet, dat men door enting de vruchtboomen, althans de mango, kan veredelen, wat eenmaal misschien tot export van de nu inferieure vruchten kan leiden. Met zekerheid is bewezen, dat een katoensoort van uitnemende qualiteit op St. Martin en St. Eustatius kan worden geteeld en uit de bijlagen blijkt, dat men allerlei soort van bemesting onderzoekt, en met den aanleg van proefvelden voortgaat. Naar goede sorghum-varieteiten, windbrekers en dadelpalmen wordt gezocht.

Ook worden doelmatige marktberichten gepubliceerd, waardoor de kleinere landbouwers weten, wat de werkelijke prijs is hunner producten.

Met een luttel bedrag zijn deze meer en andere goede resultaten bereikt en vol moed mag men op dezen weg voortgaan.

Echter blijven de Spaansche juffers nog steeds dezelfde wreedaardige behandeling ondervinden, waarop ik verleden jaar reeds moest wijzen. Eerst worden zij op een bed neergelegd, daarop vurig geblakerd, om daarna afgekoeld zijnde, eerst voor gebruik geschikt te zijn, als ....veevoeder.

Wat de dammen betreft hebben dezen hun nut reeds duidelijk bewezen, maar ik betreur het, dat een zware regenbui den 13den October verschillende groote dammen heeft weggeslagen, zoowel op Aruba als op Bonaire en Curaçao. Misschien zal aldus weer door de ervaring blijken, dat eenigszins gewettigd was mijn aandrang om het steeds meer te zoeken in talrijke kleine, dan in weinige groote dammen.

Wat zal er echter geschieden om snel te helpen bij den nu heerschenden acuten nood?

Met genoegen heb ik gezien, dat de Minister niet geaarzeld heeft om f 20 000 uit te trekken voor werkverschaffing; naar ik vertrouw zal er ook gezorgd worden voor de hongerige kinderen op school en het uitreiken van levensmiddelen aan gebrekkigen en oude lieden. En mocht de nood blijven duren dan is veel krachtiger hulp onze heilige plicht.

Een woord van critiek moet ik nog doen hooren over de hierbij voldongen reorganisatie van het belastingstelsel. Ingrijpende voorstellen, waarbij het geheele belastingsysteem van alle eilanden dooreen wordt geworpen, hebben ons bereikt, doch bij 2de of 3de wijziging der begrooting; in de afdeelingen kon deze niets worden besproken.

Nu zou ik de houding van de heeren in de Kamer wel eens willen zien, wanneer het niet meer mogelijk was in de afdeelingen te beraadslagen over een voorstel van onzen Minister van Financiën om in te voeren bijv. beschermende rechten volgens het protectiestelsel.

De tijd heeft mij, tot mijn leedwezen, ontbroken die uitvoerige discussiën van dagen lang in den Koloniaal Raad na te gaan en de verdere gegevens en rapporten te bestudeeren.

Waar al die steeds moeilijke details van elk belastingwezen aan de locale toestanden moeten getoetst worden, kan ik niet anders dan slechts enkele globale opmerkingen maken

Eenige jaren lang reeds was de leuze belastingherziening zonder verhooging der belasting, en het doel zou zijn de oeconomische welvaart te bevorderen en den druk meer gelijkmatig te verdeelen. Wat zien wij nu? De Bovenwindsche eilanden betalen f 5100 meer dan vroeger, dat wil zeggen f 730 per duizend inwoners, en de Benedenwindsche eilanden daarentegen f 19 800 minder, dat wil zeggen per 1000 inwoners f 460 minder. Was die uniformiteit zoo dringend noodig, ondanks de daaraan verbonden bezwaren? Men heeft wel te doen met één kolonie, maar de toestand der beide eilanden-groepen verschilt te veel dan dat alles over één kam kan worden geschoren.

Zou men indertijd, toen Suriname en de West-Indische eilanden onder één Gouverneur stonden, er ooit aan gedacht hebben voor al die streken eenzelfde belastingstelsel aan te nemen?

Het ware dus meer rationeel geweest een andere organisatie in te voeren voor de Bovenwindsche eilanden, welke van landbouw en veeteelt bestaan, dan voor de Benedenwindsche eilanden, welke van handel, scheepvaart, visscherij e. d. leven. Vooral ten aanzien van de invoerrechten is dat verschil duidelijk.

Curaçao is een handelseiland; het moet het transito-verkeer trekken; waarom ik reeds het idee heb opgeworpen er een vrijhaven van te maken. Wat heeft men echter gedaan? Vroeger jaren werd aan invoerrechten geheven 1 pct.; daarna is het 3 pct. geworden, en thans is reeds in het oorspronkelijk ontwerp gesproken van 5 pct. Ik erken het is laag, vergeleken met de andere eilanden der Caraïbische Zee, doch waar men moest streven naar een vrijhaven, moest ernstig overwogen worden of men het benoodigde geld niet zonder dat der invoerrechten kan vinden.

In Aruba stijgen door deze reorganisatie de invoerrechten van f 5500 tot f 9000, in St. Martin van f 5000 tot f 8500; op St. Eustatius zijn de invoerrechten verdubbeld.

De meeste invoer op die eilanden bestaat uit levensmiddelen, meel, suiker e. d. zoodat, in tijden van schaarschte vooral, wanneer de oogst mislukt is, de prijzen der levensmiddelen hierdoor worden in de hoogte gedreven, dus de nooden vergroot.

Had men niet meer kunnen gaan in de richting van directe belastingen, bijv. van de steeds meest rechtvaardige inkomstenbelasting? Ik weet wel, de bevolking dier eilanden, vooral van Curaçao, had er eenigen weerzin tegen, maar men had daarom toch niet zoover behoeven te gaan als nu geschied is. Het maximum dat thans geheven wordt van de inkomens boven plm. f 600 is 2,8 pct.: de totale opbrengst der belasting is f 23 000, dat is slechts 1/20 van de geheele som welke aan belastingen moet worden opgebracht.

Ware het ook niet wenschelijk geweest van de bekende Barbaramijn meer te heffen dan het maximum van 2.8 pct. der netto winst? Als die mijn ontgonnen wordt kunnen er immers ontzaglijke winsten gemaakt worden, waardoor schatten aan den bodem worden ontroofd zonder er ooit meer terug te keeren. Bovendien is het uitvoerrecht voor deze meststoffen tot 4 pct. verminderd; en tegenover dat voordeel staat van de zijde van den eigenaar geen enkele wederkeerige verplichting, tenzij de Gouverneur zich voor de zooveelste maal door ijdele beloften, die men nooit van plan was te vervullen, heeft laten beetnemen. Het treurigste verschijnsel is de stijging van den drankaccijns, vooral in een goed oogstjaar.

Deze bedraagt op het oogenblik zesmaal meer dan de totaal-opbrengst van de inkomstenbelasting is. In de laatste twee jaren is zij met niet minder dan 24 pct. gestegen (Koloniaal Verslag bijlage O.) Voegt men hierbij de uitgaven voor loterijen — uit een onderzoek van den Gouverneur is gebleken, dat jaarlijks f 100 000 aan buitenlandsche loterijen wordt uitgegeven — dan geeft dat te zamen een bedrag van ruim de helft, misschien wel ⅔ der belastingsom, dat aan verkeerde neigingen, aan de zonde, zou men kunnen zeggen, wordt besteed. Zou het daarom niet wenschelijk zijn een verbod van buitenlandsche loterijen in overweging te nemen, zooals wij dat in Nederland hebben, of anders onder betere contrôle in het binnenland toelaten wat men in het buitenland toch niet kan weren?

Enkele goede dingen van deze ordonnantie zijn o. a. dat de grondbelasting van Curaçao verlaagd is' die vroeger soms tot 15 pct. der opbrengst was opgevoerd; verder de verlaging der scheepvaart-charters en de verbetering van den drankaccijns.

Is nu echter het tijdstip van de invoering der belasting wel bereids gekomen? De Kamer van koophandel te Willemstad heeft een request ingediend om te wachten tot betere tijden zullen aanbreken, wat ik aan de aandacht van den Minister wensch te onderwerpen.

Ik wensch er ook op te wijzen, dat men vaak moeite zal hebben van die arme bevolking de belasting binnen te krijgen. Doch daar alsdan huisonderzoek, visitatiën en allerlei plagerijen mogelijk zijn, terwijl de straffen der ordonnantie onevenredig zwaar zijn te noemen, zal men met meer zachtheid moeten optreden, dan de ordonnantie feitelijk toelaat.

Een enkel woord over de taxatie bij de woningbelasting. In St. Eustatius wordt van de huizen met een huurwaarde van f 15 per maand, de aanslag gemaakt naar een waarde van f 2700, terwijl die bij verkoop iets meer dan de helft of f 1500 zouden opbrengen.

De hondenbelasting heeft men tot f 3 per kop opgedreven, wat eenvoudig ten gevolge heeft gehad, niet dat de fiscus meer geld krijgt, maar dat tal van honden worden afgemaakt. En toch zijn die waakhonden in de omgeving van de hoofdplaats, waar de onveiligheid soms groot bleek, waar brandstichting en veeverminking herhaaldelijk voorkomen, zeer noodig, en kan die belasting een groot nadeel voor de bevolking blijken.

Thans over het vijftal andere eilanden in de nabijheid van het hoofdeiland Curaçao. Ik heb er het vorig jaar en ook vroeger reeds uitvoerig over gesproken en zal thans daarom niet in herhaling treden. Ik wensch alleen enkele zaken aan te roeren, waarbij eenig redres is verleend of verbetering wenschelijk wordt geacht.

Wat Aruba betreft, heeft men de bekende quaestie van de grondconcessiën, die voor zakelijke rechten hebben plaats gemaakt en eerlang wettelijk zal worden geregeld, onder de oogen gezien. Er dienen daar proeven te worden genomen voor het stoken van aloë-hars met steenkolen in plaats van met houtskool.

In Bonaire, een der meest arme dier noodlijdende eilanden, is de oeconomische toestand slecht en nu zien wij, dat de voedingsprijzen er juist zijn gestegen. De petroleum bijv., die vroeger 10 cent kostte per kan, moet er nu met 14 cent worden betaald. Het maïsmeel is gestegen, in Februari, van 9 tot 14 cent, met de nieuwe belasting komt er nog heel wat bij, zoodat men daar het hoofdvoedsel van de bevolking, met medewerking der Regeering, duurder heeft gemaakt juist in tijden van nijpenden nood. Op de ellendige loonen die men aan deze menschen op de bacovenplantages in Suriname wil betalen, heb ik straks reeds gewezen.

Nu heeft men onder die bevolking weer grooter sterfte kunnen constateeren; in de maanden Juli, Augustus en September van dit jaar was de sterfte driemaal grooter dan gedurende dezelfde maanden van het vorige jaar.

Terloops wensch ik de aandacht te vestigen op het slechte drinkwater te Kralendijk, waar de bevolking zich vaak met drabbig water moet tevreden stellen, waarom een leiding daar noodzakelijk is.

Op St. Martin is verder hulp aan de katoenplanters noodig en dient gewezen te worden op het uitloven van premiën voor trouw schoolbezoek, wat een goed resultaat zal opleveren.

Voor St. Eustatius is de toekomst beter dan zij in langen tijd geweest is, dank zij, mag ik wel zeggen—tegenover de vele aanvallen, welke de gezaghebber heeft te verduren gehad — den ijver en de toewijding van den tegenwoordigen bewindsman.

De katoencultuur — de beste soorten katoen kunnen daar geteeld worden — zal krachtig worden ter hand genomen, aangezien Amerikaansch kapitaal ter beschikking is gesteld om haar door te zetten.

Nu Saba. Een enkele opmerking naar aanleiding van de wel niet afwijzende, maar toch weifelende houding, die de Minister heeft aangenomen ten opzichte van den bouw eener derde school te Bottom. Ik ken die wandeling van Bottom naar St. Johns, en kan Zijn Excellentie de verzekering geven, dat het een uiterste moeilijke tocht is, welke de meisjes bezwaarlijk kunnen afleggen, omdat het eene ravijn op het andere volgt. Ik wensch daarom aan den Minister te vragen, of hij, als het volgende jaar de ervaring heeft bewezen, dat die derde school onmisbaar is, dan ook voor de luttele uitgave, die daarvoor noodig is, niet zal terugschrikken.

Den laatsten tijd zijn klachten vernomen over het muntstelsel, dat omstreeks 1900 is gereorganiseerd. Wij hebben in dat opzicht in Curaçao den vreemden toestand, dat onze zilveren muntspecie naar Nederland wordt teruggezonden in plaats van wissels te trekken. De Venezolanen en de inwoners van Columbia vormden, vroeger de voor-

---

gen tijd, als mevrouw bemerkte, dat hij niets meer zeide en hem vroeg, waarom hij eensklaps zoo stil was, antwoordde hij aarzelend: „moe, ik wilde u wat vragen."

„Nu, en wat dan? waarom zoo angstig?" Zich vooroverbuigend kuste zij hem.

Hij sloeg zijn armen om haar hals, drukte zijn gezicht tegen haar oor en vroeg zacht; „moe...... moe...... als ik...... beter word, mag Fer dan ook hier blijven?...... en zult ge ook dan veel van hem houden?"

Mevrouw maakte zich zachtkens los uit die teedere omarming, zag hem liefdevol aan en zeide: zou je dit willen?" Haar stem beefde.

„O ja, moe, zeer gaarne."

„Welnu, ja." En in stilte voegde zij er bij: „geef mij, o mij God, tot dien prijs mijn kind terug, en ik zal beiden evenzeer liefhebben.

Sinds dien dag was de kleine Ferdi gelukkig en speelde er dikwijls een glimlach over zijn gezichtje, waarin de droefheid een onuitwischbaar stempel gedrukt had. Nu had hij een moeder, die hem liefhad, en hem nimmer sloeg, maar hem dikwijls tot zich trok, tegelijk met den kleinen Dolf, die sinds den nacht, waarin mevrouw den kleinen zwerver tot zich genomen had tegen alle verwachting tot het leven was weergekeerd, als had God aanstonds haar goedheid willen loonen.

Met tranen van vreugde in haar oogen kon zij uren en uren achtereen luisteren en het tweetal bespieden, als haar Dolf nog zwak en tenger sprak van den goeden God tot den kleinen Ferdi, háár Ferdi nu, die met aandacht luisterde naar dat wat hij zoo gaarne hoorde, want de goede God was het, die hem tot mevrouw Jansen had geleid in den kouden Kerstnacht.

't Kwam mevrouw voor als had de Algoede haar één harer kinderen weergeschonken, en sinds verliet nimmermeer een arme onverhoord den drempel van haar huis.

Ook Mietje veranderde spoedig ten opzichte van Ferdi, zij was niet kwaad, maar had een goed voorbeeld noodig.

Dolf en Ferdi bleven hun geheele leven de beste vrienden.

Glorie aan God in den hoogen, en vrede op aarde [illegible] menschen van goeden wil.

Mbde.

naamste klanten van de winkels, hebben blijkbaar bezwaar tegen de nieuwe muntregelingen en bezoeken de winkels op Curaçao veel minder, zoodat de nieuwe muntregeling op den kleinhandel een slechten invloed uitoefent.

Ik zal op dit punt niet verder ingaan, omdat het niet in de Gedrukte Stukken is tot zijn recht gekomen. Wij missen nu de gegevens en ik heb dan ook alleen deze zaak ter sprake gebracht om er tijdig de aandacht van de betrokken autoriteiten op te vestigen.

Ten slotte is het noodig aan de eilanden buiten Curaçao meer zelfbestuur te geven, dus meer invloed aan de raden van politie toe te kennen. Zijne Excelentie heeft er in Memorie van Antwoord te recht op gewezen, dat, indien zij ook de macht hebben om over de financien te beschikken, de belangstelling, die nu wel eens wat te wenschen overlaat, van zelf wel moet vermeerderen. Meerdere macht dus aan de raden van politie, de vertegenwoordigende lichamen en de rol van den gezaghebber tot meer bescheiden proportiën teruggebracht.

Als men nagaat, dat op die eilanden niet meer dan 3100 en 2200 menschen wonen — op St. Eustatius slechts 1300 — zoodat zij met de kleinste dorpen in ons land gelijk staan, dan zal men moeten toegeven, dat de bestuursinrichting door een gezaghebber met pompeuzen titel wel voor eenige vereenvoudiging vatbaar is.

Ik wil mij neerleggen bij de verklaring, die de Minister op de bladzz. 2 en 3 der Memorie van Antwoord geeft, waar hij zegt, dat de gedachtenwisseling over de invoering van zelfbestuur zal worden hervat, dat hij een voorstander is van zelfbestuur en dat naar zijn meening de toestanden in Curaçao zich daartoe wel leenen. Verder lees ik daar:

„Wel is het reeds door den vorigen Minister ontwikkelde bezwaar niet ongegrond, dat de noodige belangstelling in de openbare zaak tot dusver ontbreekt, doch de ondergeteekende twijfelt er niet aan of die belangstelling zal worden opgewekt, wanneer het zelfbestuur zich ook tot de geldmiddelen uitstrekt. Door de scheiding van plaatselijke en koloniale geldmiddelen zal de decentralisatie ook nog dit voordeel opleveren, dat zij de Staten-Generaal en ook de Regeering zal ontslaan van de verplichting om zich jaarlijks te verdiepen in een menigte van plaatselijke bijzonderheden, die voor de algemeene koloniale politiek van weinig belang zijn."

Wat op die toezegging van den Minister zal volgen, zullen wij kalm en vol vertrouwen afwachten.

Mijn rol bij deze algemeene beschouwingen bestond geenszins in het uitoefenen van critiek. Zijn Excellentie heeft de teugels van het bewind nog te kort in handen en ik heb het vaste vertrouwen, dat hij met alle kracht, die in hem is, zal pogen voor die noodlijdende eilanden een voor land en volk beteren toestand in het leven te roepen. Daardoor moet Nederland toonen de lasten, die door de historie in het bezit dier eilanden op zijn schouders werden gelegd, blijmoedig te kunnen dragen en dat het steeds bereid is, ook onder de moeilijkste omstandigheden zijn plicht te doen."

Wordt vervolgd.

Correspondentie.

Werkverschaffing op Bonaire.

Wie een oogje in 't zeil heeft gehouden, hoe men op de Playa van Bonaire, de door het Gouvernement beschikbaar gestelde gelden besteed heeft, zal eerlijk moeten bekennen, dat men daarmee gewoekerd heeft op nuttige en practische manier.

Wij niet alleen, maar zelfs ons nageslacht zal daarvan de rente genieten.

In slechten staat verkeerende wegen, waarop druk verkeer, zijn opgelapt en hernieuwd; en dit op heel eenvoudige en toch zóó degelijke wijze; dat ze voor de eeuwigheid gemaakt schijnen. Het lijken wel ijzeren wegen, die menig moderne stad van Europa ons zal benijden. Echte wegen voor tuf-tuf en fietsen, hard als een kei, glad als een aal, stofvrij, en gereed à la minute; want, daar ze bolvormig zijn, stroomt het water langs beide zijden weg, en na den regen worden ze eerder harder dan zachter. Daar men de kiezel en de daarbij gebruikte witte-kalkhoudende aarde maar voor het scheppen heeft, zullen zulke wegen betrekkelijk goedkoop kunnen worden aangelegd. Doch niemand zal hier kunnen zeggen, „Goedkoop duur koop."

Verder zijn hier de door de jaren gedempte en met vuil gevulde tanki's op gehaald en schoongemaakt. Met die uitgebaggerde aarde zijn de dammen er omheen verbreed en versterkt. Niemand zal bij het zien ervan nog angst gevoelen voor doorbraak. Thans met de aanhoudende regens hebben zij de proef glansrijk doorstaan. De wateren zijn als rivieren de tanki's ingestroomd en hebben ze tot uitspuwens toe gevuld, doch de breede dammen zijn blijven staan als een vestingsmuur zoo vast.

Gelijk ons nageslacht nog in onze voetstappen zal treden op die massieve wegen, zoo ook zal het nog kunnen scheppen uit die zee van zoetwater, in die reuzentanki's vergaard.

En wat nog het meest practisch was van alles; het leeuwen-aandeel van het werkloon is gevloeid in de zakken der arme vrouwen, die alles hebben aangedragen, wat misschien elders door de voertuigen der meer gegoeden zou zijn aangebracht.

Het geld is dus niet in de brandkasten terecht gekomen der rijken, noch voor het meerendeel in de zakken der mannen, en zoodoende zal het niet zooveel aan dien vervloekten rhum maar aan de hoognoodige levensmiddelen voor vrouwen en kinderen besteed zijn.

Zoo iets is werkelijk ten voorbeeld te stellen en hier is, dunkt mij, een woord van lof niet misplaatst aan onzen ijverigen Gezaghebber, die op zoo loffelijke en doelmatige wijze voorzien heeft in zoo groote behoefte van ons volk.

Het zal in deze dagen van aanhoudende regens zeker niet ontgaan zijn aan het scherp ziend oog van onzen alles-zelf-inspecteerenden Gezaghebber, hoe de rooi met steenen bedding, dwars over den druk bereden en begaan weg naar „Den Tera", die om hare nauwheid altijd een groot hinderniss is voor voertuigen, sinds dagen een hinderpaal geweest is zelfs voor voetgangers; wegens den kolossalen toevoer van water. Wij twijfelen er niet aan of ook hier zal op doelmatige wijze voorzien worden in eene dringende behoefte van de duizenden Bonairianen uit „den Tera", die dagelijks dien weg volgen, en welken bijna alle bewoners van Kralendijk zelfs nog na hun dood volgen moeten, wijl het tevens de weg is, die leidt tot het R. K. Kerkhof.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Op het onverwachts werd de Katholieke Missie van Curaçao gevoelig getroffen door het verlies van een harer Priesters.

De Zeereerwaarde Pastoor van Westpunt, Pater DALMATIUS KORS werd Zondag, 27 December, na een kortstondige ziekte in den ouderdom van nauwelijks 52 jaren tot een beter leven geroepen. Z. Eerw. voelde zich in het begin der week wel een weinig onpasselijk maar had na het gewone geneesmiddel gebruikt te hebben, er verder geen acht opgeslagen. Al de drukke plechtigheden der Kerstdagen had hij nog als naar gewoonte verricht, zelfs op den eersten Kerstdag tweemaal gepreekt, onder de Nachtmis en onder de Hoogmis, en deed ook 's avonds nog het Lof. De Pastoor was natuurlijk wel zeer vermoeid, maar meende, dat dit met de noodige nachtrust wel zou overgaan. Den volgenden dag voelde hij zich echter minder wel, schreef dit aan Pastoor MEYKNECHT van Barber, en liet in de stad een geneesmiddel halen tegen zijn buikziekte.

Zijn oogenschijnlijk geringe ongesteldheid matte hem dien dag echter zoozeer af, dat hij Zondagmorgen niet in staat was de H. Mis te lezen. Hij gevoelde zich zóó ziek, nu ook brakingen hem benauwden en nog meer uitputten, dat hij ronduit aan zijn bedienden zeide vast overtuigd te wezen dien dag te zullen sterven. Pastoor MEYKNECHT werd onmiddellijk geroepen en verzocht zoo spoedig mogelijk te komen.

Deze kwam tegen 9 uur te Westpunt aan en vond Pastoor KORS buiten kennis. Na een zorgzame verpleging kwam de zieke echter weer bij, maar was uiterst zwak. Zelf vroeg hij om de H. Sacramenten der Stervenden te mogen ontvangen, welke hij met groote godsvrucht en bij volle kennis ontving. De rust en kalmte welke hierna intrad liet een oogenblik hopen, dat het stervensgevaar zou aftrekken en de Pastoor voor zijn Parochie zou behouden blijven. In den namiddag echter ging de zieke zeer snel achteruit. Pastoor MEIJKNECHT, die als een trouwe Vriend en Confrater steeds bij hem bleef en zooveel mogelijk ter zijde stond, zeide, dat hij het Lof zou gaan doen en met de menschen voor hem zou bidden. Niet zoodra echter was het Lof geëindigd, of de doodstrijd begon en duurde slechts zeer kort. Onder de gebeden der stervenden ontsliep Pater KORS kalm en rustig in den Heer

Tegen middernacht werd het lijk gekist en naar de kerk overgebracht. De parochianen van Westpunt bleven waken bij het lijk en den geheelen nacht den Rozenkrans bidden.

's Morgens in de vroegte zong Pastoor MEYKNECHT de H. Mis van Requiem, waaronder zeer vele geloovigen tot de H. Tafel naderden. Pater B. KRUGERS, Pastoor van S. Willibrordo, die 's avonds te voren was overgekomen, hield de lijkrede.

In den loop van den morgen kwam Pater ST. V. D. PAVERT, klas- en studiegenoot van Pastoor KORS op Westpunt aan, daartoe in de gelegenheid gesteld door den heer J. JOUBERT, die met zijn rijtuig persoonlijk den Pater van de stad naar Westpunt bracht.

Des middags half vier arriveerden, na zeer vermoeienden tocht, Z. D. H. MGR. VAN BAARS en de Hoogeerw. Pater Vicaris Provinciaal, P. fr. ANT. TER MAAT, waarop spoedig nog volgden de Zeereerw. Pastoors J. VAN BAARS en J. M. VAN WEERELT.

Eenige oogenblikken later begaven zich allen naar de kerk om de Vespers der Overledenen te zingen, waarna MGR. VAN BAARS, geassisteerd door de Z. Eerw. P. P. J. VAN BAARS en ST. V. D. PAVERT de kerkelijke plechtigheden der begrafenis verrichtte.

De parochianen van San Pedro waren zeer talrijk opgekomen, ook werden eenige Heeren Plantagehouders uit de benedendistricten opgemerkt.

Nadat het stoffelijk overschot van Pastoor KORS in den Priester-grafkelder, waar ook Pastoor TER RIELEN rust, was bijgezet, sprak Mgr. VAN BAARS eenige zeer gevoelige woorden tot lof van den overledenen en tot dank aan de aanwezigen voor de laatste eer hem bewezen. Z. D. H spoorde de parochianen van San Pedro aan om trouw voor hun Pastoor te blijven bidden en zijn goede lessen nimmer te vergeten.

R. I. P.

Koloniale Raad.

De openbare zitting werd Woensdagavond, 23 Dec. door 9 leden bij gewoond.

De Heer P. DE JONHEERE was als gevolmachtigde van het Bestuur tegenwoordig. Behandeld werden de verschillende wijzigingen op onderscheidene belasting wetten door ons reeds vroeger medegedeeld.

Zij werden na kleine veranderingen goedgekeurd.

Toen de openbare behandeling van het *Ontwerp-Verordening tot wijziging van eenige belastingverordeningen* gekomen was tot art. 3, luidende: „Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen dag," vroeg het lid LANSBERG het woord en sprak:

Mijnheer de Voorzitter!

Voor dat dit artikel in stemming gebracht wordt, wensch ik er op te wijzen, dat ik mijn stem aan dit artikel zal verleenen, zooals het in het Ontwerp luidt, om dat dit Ontwerp in direct verband staat met verschenen en reeds afgekondigde verordeningen, waarvan de dag van in werkingtreding, krachtens bij die verordeningen aan den Gouverneur toegekende bevoegdheid, bij diens besluit van 30 November jl. op den 1sten Januari a. s. is bepaald.

Ging het over eene andere verordening dan zou ik een amendement op dit artikel voorgesteld hebben, waarbij de Raad zich de bevoegdheid voorbehoudt om zelf bij nadere verordening den dag van inwerkingtreding te bepalen.

De invoering immers van het nieuwe belastingstelsel op een tijdstip, dat de geheele bevolking, de Pers, de Kamer van Koophandel, de Kol. Raad beslist ongunstig geoordeeld heeft op grond van de bestaande door het Bestuur erkende crisis, die de Kolonie doorworstelt, waardoor zelf bij de beraadslaging betreffende de begrooting van Curaçao in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de vraag is geopperd, of het wel opportuun is die belastingen nu in te voeren, toont naar mijn bescheiden meening de wenschelijkheid aan, dat de Raad het tijdstip van de in-werkingtreding van belangrijke verordeningen, die om de een of andere reden niet op den door de wet bepaalden termijn in werking kunnen treden, aan zich voorbehoudt."

De gevolmachtigde, de Heer DE JONHEERE bedankte den spreker voor stem welken hij aan het artikel zou den verleenen.

Nadat alle wijzigingen waren goedgekeurd werd de vergadering gesloten.

Venezuela-Curaçao.

Nu de scheepvaart met Venezuela weer is hersteld zeilden de schoeners *Corazon de Maria* en *Frieda* reeds Zaterdag, 26 Dec. naar Maracaibo. *De Prins Willem II* van de K. W. I. M. zal de volgende week ook weder de Venezolaansche havens aandoen.

Zondag morgen kwam de *Zulia* van Maracaibo met vele uit San Carlos ontslagen politieke gevangen aan boord. Zij werden door de bevolking toegejuicht en brachten wederkeerig een „Leve" op Holland uit.

In den damiddag vertrok de *Zulia* naar La Guaira verschillende voorname Venezolanen, die voor langer of korten tijd naar hier waren uit. geweken, met zich voerend. Bij hun vertrek betuigden zij hun dank aan Curaçao en hun sympathie met de bevolking. De Heer Gouverneur zond zijn Adjudant aan boord om hun vaarwel te zeggen. De Scherpschutters speelden de Volksliederen van Nederland en Venezuela, juichkreten weerklonken aan weerskanten.

Naar wij vernemen, werden de terugkeerende bannelingen en gevangen te La Guaira en Caracas hartelijk verwelkomd. President GOMEZ was persoonlijk met zijn rijtuig Grl, RIERA komen afhalen aan het station te Caracas.

Regen en Oogst.

Het heeft gedurende de maand December, in de stad althans, iederen dag geregend en zeer dikwijls vrij zware buitjes.

In de benedendistricten beginnen de divi-diviboomen laats krijgen van het vele water, de peulen w[illegible] zwart en rotten.

De rupsen zijn nog bij [illegible] verdwenen en [illegible] nog zeer veel schade. De planters vreezen dat dientengevolge de maisoogst gedeeltelijk zal mislukken.

Voor de werkeloozen.

Het Koloniaal Bestuur heeft weder een grooten voorraad hoedenstroo beschikbaar gesteld ter uitdeeling door de wijkmeesters aan de arme werkeloozen.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 7 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd, 31 ratten en 314 muizen,— alzoo in het geheel 4597 ratten en 26323 muizen.

Door de aangehuurde werklieden tot werkverschaffing, werden 29 karren oude rommel en vuilnis van openliggende gronden op den berg Altena en Scharloo verwijderd en door middel van petroleum verbrand.

Dankbetuiging.

Namens het Koloniaale Bestuur werd ons toegezonden Het Kolonlaal Verslag 1908.

Onzen oprechten dank.

In dank ontvingen wij van de Gebr JONCKHEER den elfden jaargang van het nuttige boekske *Guia-Almanaque de Curazao*.

De oorlogsschepen.

Hr. Ms. *Gelderland* is, nu de vlootdemonstratie voorloopig geschorst werd van Maracaibo teruggekeerd Vrijdag, 25 December.

Donderdagmorgen 24 Dec. viel de Amerikaan *Dolphin* binnen en een paar uur later *Des Moines*, beide kwamen van Haiti. *De Dolphin* stoomde den zelfden middag weer uit naar La Guaira.

Maandag 28 Dec. vertoonde zich een kolosaal Amerikaansch oorlogsschip ver in zee, tegen over de haven. Men zegt, dat het de kruiser *North Caroline* was, waarmede de Amerikaansche Regeering een gevolmachtigde, den Heer W. J. BUCHANAN, oud-gezant te Buenos-Aires, naar La Guiara heeft gezonden om te trachten de geschillen met Venezuela bij te leggen.

Des Moines verliet voor een paar uur onze haven, stoomde naar het schip toe, en keerde hier weer terug om per franschen kabel eenige berichten naar Washington over te seinen.

Nu ging *Des Moines* iederen dag geregeld buiten gaats om daags daarna weder terug te keeren.

Donderdag liep het kolenschip NERO, *U. S. Auxiliary Navy* binnen en daarna nog het Fransche oorlogsschip *Cassard*. *De Dolphin* is heden morgen ook weer hier teruggekeerd.

De Amerikaansche afgezant werd te Caracas wel heel beleefd en poesließ ontvangen, maar, of er iets beslist en geregeld is tusschen Venezuela en Amerika, moeten wij nog afwachten.

VENEZUELA.

Castro op reis.

Nauwelijks tijd om te groeten.

Misschien omdat de tijd, bepaald voor het vertrek van den president, niet bekend was gemaakt, waren er slechts weinige personen aanwezig om hem te zien vertrekken. De Minister van Oorlog was blijkbaar op dat oogenblik aan het strand, want de troepen kwamen eerst aan het station toen de trein reeds vertrokken was en het kanon van het fort had nauwelijks den tijd om het gebruikelijke saluut te geven.

Iedereen kon Castro goed opnemen, toen hij met vinnigen stap van zijn rijtuig naar den trein ging en hij vertoonde weinig teekenen van zijne gevaarlijke ziekte. Daar er order was gegeven, dat de trein onmiddelijk het station zou verlaten, zoodra de President was ingestapt, geschiedde het, dat de helft van zijn gezelschap en al de ministers, die mee zouden gaan naar La Guayra, op het perron achterbleven hevig gesticuleerend.

De Trein kwam op last van Castro terug, die van uit het raampje verwoed zijne handen bewoog.

Het gezelschap van den President was klein en bestaat uit Pres. Castro en Doña Zoila,— zijne Zuster Florinda Castro,— Mej. Esther Cardenas, Sr. Hugo Cardenas, Generaal Ruben Cardenas, en de drie doctoren Dr. Baldó, Dr. Acosta Ortiz en Dr. Fonseca. Iedere Geneesheer ontving $5000 om de wolven van hunne deuren te houden gedurende hunne afwezigheid.

Pres. Castro verliet Venezuela niet zonder een afscheids-staaltje van zijn gezag te geven, dat den waarn. President Gomez in een moeielijke positie bracht.

Toen de *Guadeloupe* in de haven van Carúpano lag, gaf Castro last eenige politieke gevangenen in die stad te ontslaan en vergunde den terugkeer in Venezuela aan acht Franschen, die hij verleden jaar verbannen had.

Het nieuws van deze daden werd den volgenden dag in *El Constitucional* bekend gemaakt door een telegram van den correspondent van Carupano. 't Was een belachelijke zaak, daar het presidentschap was overgedragen aan Gomez. Castro had dus geen macht of recht zulke bevelen te geven. Onmiddelijk werd de ministerraad bij elkander geroepen door Gomez, om te beraadslagen, over de middelen om uit de moeilijkheid te geraken. Toen werd doodbedaard het decreet van uitdrijving door den Minister van Binnenl. Zaken teruggeroepen.

Studenten van Caracas worden woelig.

De politie van Caracas heeft iederen dag handen vol werk, om de geestdrift der studenten van de Universiteit te bedaren. Zij willen indruk maken op Gomez en hem doordringen van de waarheid, dat het zijn plicht is, de monopolies van Castro af te schaffen en den koers der politiek, die de ondergang van het land is, te veranderen. De studenten hebben al eenige pogingen gedaan, om *en corps* naar de woning van Gomez te trekken; maar de politie heeft het altijd nog belet, en dat wel op last van Gomez zelf. Groote volksmenigten scholen dagelijks saam voor de *Casa Amarilla*, waar Gomez tweemaal daags komt, om zaken af te doen; die menigten toonen aldus hare belangstelling in de nieuwe regeering en ook hare hoop, dat Gomez in staat zal zijn iets te doen in de richting van hervorming, dat brood en werk kunne geven aan de arbeidende klasse en welvaart aan den handelstand.

Castro in Santander verwacht,

Santander 8 Dec.— De stoomboot *Guadeloupe*, waarop Castro zich als passagier bevindt, was dezen avond nog niet in 't zicht. Het Spaansche Gouvernement is niet officieel in kennis gesteld van Castro's bezoek aan Spanje. Verwachtend, dat hij hier alleen zal passeeren, is aan de plaatselijke autoriteiten last gegeven hem militaire en burgerlijke haveneerbewijzen te geven.

De vier Venezolaansche consuls, die op 't oogenblik in Santander hun president afwachten verkeeren in het duister aangaande zijne plannen. Hun is niet meer medegedeeld, dan dat Castro zich als passagier aan boord van de *Guadeloupe* bevindt.

Latere berichten echter bevestigen, dat Castro op weg is naar Berlijn. Zijn plan was door te gaan naar Bordeaux. Men gelooft, dat hij zijne reisplannen veranderden zal, als hij van de consuls verneemt dat Frankrijk een gedetailleerd excuus van hem zal eischen alvorens hem wordt toegestaan aan land te gaan. Het is waarschijnlijk, dat Castro hier zal ontschepen, om een onaangenaam conflict met de fransche autoriteiten te vermijden.

New-York Herald 10 Dec. 1908.

Madrid.— President Castro kwam heden te Santander aan. De Spaansche autoriteiten verwelkomden Castro, die een hartelijk telegram aan Koning Alfonso zond.

Bij het landen werd hij besprongen door eene menigte journalisten, vooral Franschen, maar hij weigerde elk politiek interview. Alleen zegde hij, dat hij er zeker van was, dat Frankrijk, een republikeinsch land, hem vriendelijk zou zijn. Hij had een goede reis gehad. Hij beloofde in Spanje terug te komen en het te bereizen, en dan in Santander zich in te schepen. Alleen zijne gezondheid was oorzaak van zijne reis.

Santander.— Een der leden van het gezelschap van Castro drukte heden de meening uit, dat verschillende Gouvernementen zeer verbaasd zullen staan, als zij de documenten zien, die President Castro bij zich heeft.

Castro heeft alle reden, zoo meende hij, om te gelooven, dat tehuis alles van een leien dakje zal gaan. Hij heeft de zaken in uitmuntenden toestand achtergelaten en de waarnemende President, Gomez, is goed berekend voor zijne taak. Toen men sprak van een revolutionnaire beweging die onder aanvoering van Rolando en Fernandez, op Curaçao wordt georganizeerd, glimlachte hij en verwachtte er niet veel van. President Castro vernam te Santander de maritieme demonstratie van Holland op de kust van Venezuela; maar daar liet hij zich niet over uit.

De *Guadeloupe* kwam binnen met de venezolaansche vlag in top. De President sloeg de waarschuwingen van de consuls in den wind, die hem hunne vrees meedeelden, dat hij in Frankrijk niet zou mogen landen.

Zij vreesden, dat hij daar vernederd zou worden; maar Castro wilde toch doorgaan naar Bordeaux, hij verklaarde: „Naar Bordeaux ben ik afgereisd; naar Bordeaux zal ik gaan!"

Onderweg reeds had hij aan M. Merlou zijne plannen blootgelegd en verschillende documenten getoond, waarvan Castro verwachtte, dat zij de houding van het Fransche Gouvernement te zijnen opzichte, geheel en al zouden doen veranderen. Hij was bereid belangrijke concessies te doen. M. Merlou verzekerde hem, dat Frankrijk hoogst dankbaar zou zijn, zijne verzoenings-gezindheid te leeren kennen en stond ervoor in, dat den President te Bordeaux niets onaangenaams zou overkomen. Van uit Santander onderrichtte de Heer Merlou zijne regeering per telegraaf volledig aangaande den toestand. Daar Generaal Castro zijn eigen minister van Binnenl. Zaken is, vertrouwt hij, dat hij de komende onderhandelingen wel tot een goed einde zal kunnen brengen en hij gelooft, dat hij in Februari naar Caracas zal terugkeeren verzoend en in vrede met de heele wereld.

Generaal Carmelo Castro, een van Castro's broers, is naar Santander gekomen, om hem te ontmoeten. Hij begaf zich met de consuls en havenautoriteiten aan boord. Castro was juist bezig met zich te scheren.

Hij lachte hartelijk, toen hij hoorde, welke zonderlinge berichten er liepen over zijne plannen. De Doctoren zeggen, dat de algemeene toestand van den president uitmuntend is en dat de reis hem zeer goed gedaan heeft. Al de passagiers, die onderweg met hem spraken, prezen zijne verstand en zijn sterkte. Geheele uren wandelde hij op het dek met zijne medepassagiers, pratend over alles en nog wat.

Voor de journalisten echter was Castro in Santander niet spraakzaam. Hij bleef in zijn hut, zoolang de Guadeloupe in de haven lag. Zijne vrouw echter praatte druk in de eetzaal met de krantenmenschen. Daaraan danken wij het, dat wij de plannen van Castro kennen, om al de twistvragen met Amerika, Frankrijk, Holland en de kabel-maatschappij in orde te brengen, alsook met de Amerikaansche asfalt-maatschappij.

Parijs.—Menschlievende redenen alleen hebben het Fransche Gouvernement doen besluiten, President Castro te veroorloven te Bordeaux te landen. In elk geval denkt men er over op Castro een bevel van uitzetting uit Frankrijk toe te passen. Onvoorziene omstandigheden echter kunnen dit plan nog op het laatste oogenblik doen veranderen.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1908.		Marcb.		Zulia		Marcb.
Aertrekt van NEW-YORK	Nov. 21	Nov. 28	Dec: 5	Dec. 12	Dec. 19	Dec. 26
Komt aan te LA GUAIRA	29	Dec. 5	13	19	27	Jan. 2
Vertrekt van „	30	7	14	21	28	4
Komt aan te PTO. CABELLO	Dec. 1		15		29	[illegible]
Vertrekt van „	1		15		29	
Komt aan te CURAÇAO	2	8	16	22	30	5
Vertrekt van „	2	8	16	22	30	5
Komt aan te MARACAIBO	3	9	17	23	31	6
Vertrekt van „	6	12	20	26	Jan. 3	9
Komt aan te CURAÇAO	7	13	21	27	4	10
Vertrekt van „	7	13	21	27	4	10
Doet PTO. CABELLO aan	8		22		5	
Doet LAGUAIRA aan		14		28		
Komt aan te NEW-YORK	16	21	30	Jan. 6	13	[illegible]

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.

Le prolongó la vida.

El siguiente relato apareció en la página editorial de una de las últimas ediciones de la revista „The Christian Work and Evangelist" que está considerada como una de las publicaciones religiosas más importantes y prestigiosas de los Estados Unidos:

„The Christian Work and Evangelist" con rareza habla de un agente curativo ó remedio, por la sencilla razón de que muchos de los llamados remedios ó preventivos no son lo que sus fabricantes pretenden.

„Existe un remedio sin embargo que podemos recomendar por nuestra propia experiencia que, se usa universalmente para las afecciones de los pulmones:—la EMULSIÓN DE SCOTT.

„Aunque sábese á ciencia cierta que ningún remedio cura radicalmente casos de tubercolsis muy avanzados, es decir, cuando los pulmones están ya casi completamente destruidos; sinembargo mientras hay vida hay esperanza, y la EMULSIÓN DE SCOTT ha producido resultados verdaderamente maravillosos en miles de casos. El Sr. La Salle A. Maynard, redactor muy conocido de esta revista, prolongó su vida por muchos años mediante el uso de este prodigioso remedio. Además, dos hermanos de nuestro Director han obtenido resultados tambien maravillosos con el uso de ésta Emulsión después que otros muchos remedios habían fallado.

„Por este motivo y en razón de que nosotros mismos hemos sido testigos oculares de las curas obtenidas con la EMULSIÓN DE SCOTT en las enfermedades de los pulmones, podemos con toda confianza recomendarla á nuestros lectores como uno de los pocos remedios que producen los resultados que los fabricantes les atribuyen.

„Ninguna imitación de ésta excelente medicina ha logrado igualarla y por consiguiente debe emplearse siempre la verdadera y legítima EMULSIÓN DE SCOTT."

Segun los datos estadísticos publicados por la Junta de Sanidad, hay en los Estados Unidos 5,000,000 de tubercolosos, Suponiéndo que la EMULSIÓN DE SCOTT añada tres años de vida á la mitad do éstos cinco millones de enfermos, ésto equivaldría á salvar 125,000 personas de 60 años cada una.

Que resultados tan expléndidos! Y todo se debe á que la EMULSIÓN DE SCOTT aumenta las fuerzas y las carnes tan rápidamente que la obra destructora de los microbios se retarda en todos los grados de la enfermedad y con mucha frecuencia desaparece total, lo cual sucede siempre que se empieza á usar desde los primeros síntomas del mal.

Advertentien.

NIEUWJAARSADVERTENTIES.

Aan al mijn Vrienden en Bekenden een Zalig Nieuwjaar

P. fr. BURGERS

Nederland Weurt

Allen heil en zegen in het Nieuwe Jaar 1909 aan al mijn Vrienden en Kennissen.

Pastoor JANSEN
Aruba.

Veel voorspoed en geluk wensch ik in het Nieuwe Jaar aan al mijn Vrienden en Bekenden.

P. fr. A. EUWENS

Bonaire-Rincon.

Allen zegen in het Nieuwe. Jaar.

V. M. ZWIJSEN

Rector

De Consulaire Agent van Frankrijk en Mevrouw

L. S. L. Maduro

stellen zich voor op morgen, den 2den dezer, ten hunnent een Soirée Dansante te geven ter eere van den heer Commandant en de Heeren Officieren van den Franschen Kruiser

„Cassard"

en hopen dan met de tegenwoordigheid van hunne vrienden en kennissen te worden vereerd.

Aanvang 8.30.

Curaçao, den 1 Januari, 1909.

Heden overleed zacht en kalm na voorzien te zijn van de H. H Sakramenten der stervenden onze geliefde Confrater

P. fr. Dalmatius Kors.

Pastoor te Westpunt.

Curaçao, 27 December 1908

P. fr. ANTONINUS TER MAAT.

Vicarius Provincialis.

Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO